

Recenzja rozprawy doktorskiej

Pani mgr Kingi Bąk
pt. *„Bezpieczeństwo osobiste osadzonych podczas odbywania kary pozbawienia wolności”*
przygotowanej pod kierunkiem

dra hab. Tomasza Kalisza, prof. UWrocław

Niniejszą recenzję rozprawy doktorskiej Pani mgr Kingi Bąk, przygotowanej pod kierunkiem dra hab. Tomasza Kalisza, prof. UWrocław przedkładam jako wykonanie dyspozycji uchwały Rady Dyscyplin Naukowych Nauki Prawne oraz Ekonomia i Finanse Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 10 czerwca 2024r., w sprawie powołania mnie na recenzentkę w przewodzie doktorskim Pani mgr Kingi Bąk. Pani mgr Kinga Bąk ubiega się o stopień doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

I. Uwagi wstępne

Przedmiotem niniejszej recenzji jest ocena wartości naukowej rozprawy doktorskiej Pani mgr Kingi Bąk pt. *„Bezpieczeństwo osobiste osadzonych podczas odbywania kary pozbawienia wolności”* ze szczególnym uwzględnieniem udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy rozprawa ta odpowiada warunkom określonym w art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003r., o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki/tj. Dz. U. z 2017r., poz. 1789 ze zm./ w związku z art. 179 ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018r. poz. 1669 z póź. zm.).

Na zasadzie art. 13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003r., o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017r., poz. 1789) *„Rozprawa doktorska, przygotowywana pod opieką promotora albo pod opieką promotora i promotora pomocniczego, powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub oryginalne rozwiązanie problemu w oparciu o opracowanie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne, lub oryginalne dokonanie artystyczne, oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata*

*Joanna Banach-Gutierrez*¹

w danej dyscyplinie naukowej lub artystycznej oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej.”

Mając na uwadze powyższe dla wyrażenia końcowej opinii, pozwalającej na stwierdzenie, czy przedłożona przez Panią mgr Kingę Bąk rozprawa doktorska pt. „*Bezpieczeństwo osobiste osadzonych podczas odbywania kary pozbawienia wolności*” spełnia wymogi ww. ustawy poddano ocenie, takie zasadnicze kryteria, jak:

- wybór tematu;
- metody badawcze;
- treść merytoryczną;
- elementy formalne.

II. Informacja o ocenianej rozprawie doktorskiej

Ocena wyboru tematu

Podjęta przez Doktorantkę problematyka jest niezwykle ważna z perspektywy teorii oraz praktyki, stanowiąc interesujący głos w debatach o tak istotnym problemie, jakim jest szeroko rozumiane bezpieczeństwo osobiste osadzonych podczas odbywania kary pozbawienia wolności. Zagadnienie to jest przedmiotem badań w skali krajowej oraz międzynarodowej, o czym wskazują dostępne publikacje naukowe. Już w latach 1970 - tych zwrócono uwagę, na zjawisko wiktyimizacji więźniów, wymieniając takie jej formy, jak biologiczna, psychiczna, ekonomiczna, czy społeczna. Występująca patologia ma naturalny związek z podkulturą więzienną i prizonizacją. W tym kontekście nasuwa się logiczne pytanie, jakie należałoby podjąć środki dla zapobiegania pojawiającej się patologii związanej z odbywaniem kary pozbawienia wolności. Innymi, słowy: czy są możliwe działania zapobiegawcze, a jeśli tak, to jakie.¹ Problematyka ta wiąże się ściśle z tematem rozprawy doktorskiej Pani mgr Kingi Bąk, który należy uznać za ambitny i trafny. Rozprawa zawiera rozważania natury teoretycznej oraz badania własne Doktorantki, z uwzględnieniem danych statystycznych oraz analizy wybranego orzecznictwa ETPC.

¹ Na przykład: C. Ray Jeffery (1977), *Crime Prevention Through Environment Design*, SAGE Publications, Inc; Revised edición.

Zrealizowany w rozprawie projekt badawczy przez Doktorantkę zasługuje w pełni na ocenę pozytywną, tym bardziej, że podjęta tematyka nie traci na aktualności, stanowiąc wciąż wyzwanie dla współczesnych systemów penitencjarnych.

Metody badawcze

Jak podaje Doktorantka we wstępie zastosowane metody badawcze to metoda dogmatyczno-prawna, metoda empiryczno-prawna, a także metoda ilościowa i jakościowa (str. 7-9). Takie metody badawcze należy uznać za prawidłowe, pozwoliły one bowiem na osiągnięcie wyznaczonego w rozprawie celu i sformułowanie wniosków końcowych. Doktorantka wykazała w ten sposób swoją dojrzałość do samodzielnej pracy badawczej, umiejętnie wykorzystując dostępną literaturę oraz materiały źródłowe celem realizacji swojego projektu naukowego.

Charakterystyka i ocena treści merytorycznej

Rozprawa doktorska składa się ze wstępu, siedmiu rozdziałów merytorycznych i zakończenia. Zawiera obszerny wykaz aktów prawnych, wykaz literatury, wykaz orzecznictwa i decyzji ETPCz, wykaz stron internetowych, wykaz innych źródeł, wykaz tabel i wykaz wykresów.

Doktorantka rozpoczyna swoje rozważania w **rozdziale pierwszym** od wyjaśnienia istoty i znaczenia bezpieczeństwa osobistego osadzonych podczas odbywania przez nich kary pozbawienia wolności w jednostkach penitencjarnych. Słusznie zaznacza, że [o]dpowiednie wykonywanie kary pozbawienia wolności zwiększa powodzenie procesu resocjalizacji, a co za tym idzie umożliwia wzbudzenie u osadzonego chęci zmiany swojego postępowania i powstrzymanie się od popełnienia kolejnych przestępstw po opuszczeniu jednostki penitencjarnej”(str. 12). W rozdziale tym Doktorantka w sposób spójny i logiczny omawia kwestię pojęcia bezpieczeństwa osobistego osadzonych oraz zagrożenia bezpieczeństwa osobistego osadzonych i sposoby ich zapobiegania (str.12-98). Nie ulega wątpliwości, na co zwraca uwagę Doktorantka, że bezpieczeństwo stanowi jedną z najważniejszych i podstawowych potrzeb człowieka. Zapewnienie bezpieczeństwa osobistego osadzonym w jednostkach penitencjarnych jest ściśle powiązane z międzynarodową ochroną praw człowieka i spoczywa na Służbie Więziennej, która wykonuje powierzone jej obowiązki w imieniu państwa. Zagadnienie to Doktorantka omawia szczegółowo, przywołując uregulowania międzynarodowe, przepisy Kodeksu karnego wykonawczego oraz poglądy uczonych wyrażone w literaturze. W tej części pracy Doktorantka stawia zasadnicze pytanie, „czy możliwe jest

M. Bawedzińska 3

stworzenie bezpiecznej jednostki penitencjarnej” (str. 19). W tym kontekście, trafnie argumentuje, że „instytucje penitencjarne muszą być” bezpieczne dla osadzonych, funkcjonariuszy, pracowników zakładów karnych i aresztów śledczych (str. 19). Jako główne zagrożenia bezpieczeństwa osadzonych podczas odbywania kary pozbawienia wolności wymienia proces przizonizacji, samobójstwa oraz próby samobójcze, zamierzone i niezamierzone działania współosadzonych, podkulturę więzienną, przeludnienie jednostek penitencjarnych, poziom więziennej służby zdrowia (str.19-98). Doktorantka na przykład akcentuje, że „[z]akład karny lub areszt śledczy to miejsca, gdzie występuje nieadekwatność warunków więziennych do wymogów prawidłowego funkcjonowania psychicznego i fizycznego jednostki.[...]występują negatywne zmiany w psychice człowieka, zakłócenia świadomości, uczuć i problemy z podejmowaniem decyzji” (str. 29). Co więcej, przywołuje pogląd, że „zakład karny i areszt śledczy to miejsca podatne na występowanie sytuacji konfliktowych” (str. 54). Sytuacje konfliktowe mogą powstawać w relacjach pomiędzy personelem zakładu karnego bądź aresztu śledczego a osadzonymi; wynikać z istniejącej podkultury więziennej, naznaczenia społecznego więźniów, rozbieżnych poglądów osadzonych co do celu wykonywania kary pozbawienia wolności. Do najczęściej występujących form przemocy więziennej zalicza agresję stosowaną „przez jednostkę lub grupę skazanych oraz negatywne zachowania personelu więziennego wobec innych osadzonych” (str.54). Są to najczęściej bójki, pobicia, znęcania, gwałty, ucieczki z różnych miejsc izolacji więziennej. Doktorantka zwraca tutaj uwagę na problematykę terroru kryminalnego, którego negatywne działania rozciągają się nie tylko na współosadzonych, ale także na personel penitencjarny. Ważne jest zatem zapobieganie wszelkiego rodzaju bezprawnej przemocy, zagrażającej zdrowiu i życiu. Jednakże, jak podaje Doktorantka „[p]rzeciwdziałanie agresji w zakładach karnych lub aresztach śledczych jest bardzo trudne. Jednostka penitencjarna to zamknięta przestrzeń skupiająca sporą liczbę osób, w której osadzeni nie mają prywatności, gdzie więźniowie walczą o pozycję w hierarchii społecznej, wykazując wysoki poziom testosteronu” (str. 61). Ilustrując problem podkultury więziennej, zauważa, że przemoc, agresja, autoagresja wśród osadzonych „powoduje, iż w jednostce penitencjarnej panuje bezprawie i brutalność, poniżanie ofiar i niszczenie własnej godności” (str. 67). Warte uwagi jest podkreślenie ważnego problemu jaki nadal stanowi sytuacja przeludnienia w zakładach karnych oraz jego wpływu na negatywne zachowania osadzonych. Jest to niewątpliwie „jeden z ważniejszych czynników wiktyimizacji” (str. 79). Doktorantka słusznie postuluje, że należałoby przyjmować działania „w celu zmniejszenia liczby osób przebywających w izolacji więziennej” (str.83). Jej zdaniem pomocne mogą być „działania

mające na celu prewencję generalną”, jak również zwiększenie miejsc izolacji dla odbywania kary pozbawienia wolności, czy aresztu tymczasowego, tak aby zapewnić humanitarne warunki osadzonym zgodnie z obowiązującymi standardami międzynarodowej ochrony praw człowieka. Kolejnym ważnym zagadnieniem, które omawia Doktorantka jest prawo do ochrony zdrowia, które wynika wprost z art.68 Konstytucji RP. Na gruncie prawa krajowego za trafne można uznać w szczególności, spostrzeżenia Doktorantki, że podkultura więzienna, przeludnienie w celach, poziom więziennej służby zdrowia stanowią wyzwania dla polskiego systemu penitencjarnego. Zwraca ona także uwagę na problem niedofinansowania jednostek penitencjarnych i co za tym idzie „trudności w zapewnianiu odpowiednich warunków odbywania kary pozbawienia wolności” (str.98).

W **rozdziale drugim** Doktorantka w sposób przejrzysty ilustruje „[m]echanizmy nadzoru i kontroli nad postępowaniem wykonawczym wpływające na poziom bezpieczeństwa osobistego osadzonych” (str. 99-134). Odnosząc się do tych mechanizmów Doktorantka wyczerpująco argumentuje potrzebę ich prawidłowego funkcjonowania dla zapewnienia bezpieczeństwa osobistego osadzonych, jak również znaczenie pomocy w społecznej readaptacji skazanych (str.99). W tym kontekście omawia takie zagadnienia, jak sędziowski nadzór penitencjarny, kontrolę połączoną z możliwością władczej ingerencji dokonywaną przez jednostki organizacyjne Służby Więziennej, kontrolę sprawowaną przez organizacje społeczne i organy działające w ramach wykonywania kar, kontrolę parlamentarną, monitoring sprawowany przez organizacje pozarządowe. Warte jest podkreślenie stwierdzenia Doktorantki, że wszystkie przedstawione w tym rozdziale mechanizmy nadzoru i kontroli nad postępowaniem wykonawczym z jednej strony zwiększają poczucie bezpieczeństwa osobistego osadzonych podczas izolacji więziennej, a z drugiej zaś dążą do skutecznego procesu ich resocjalizacji. Bardzo trafna jest uwaga, że „[w] większości przypadków osoby pozbawione wolności powrócą do społeczeństwa, dlatego tak ważna jest ich odpowiednia reintegracja” (str.133-134).

Z kolei, **rozdział trzeci** Doktorantka poświęca rozwiązaniom systemowym prawa karnego wykonawczego, które mogą wpływać na poziom bezpieczeństwa osobistego osadzonych (str.135-173). Poddając bliższej analizie powyższą kwestię, zwraca uwagę na zakres obowiązków administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego, znaczenie szczegółowych rozwiązań systemowych, obowiązki skazanych, zakazy obowiązujące wobec osadzonych, instytucję szczególnej ochrony skazanego, a także postępowanie z kategorią osadzonych szczególnie niebezpiecznych. W tej części pracy Doktorantka odwołuje się do właściwych przepisów prawa krajowego, omawia uregulowania przyjęte na forum Rady

Europy, uwzględniając także poglądy uczonych. W świetle badań oczywistym jest, co też wykazuje Doktorantka, że „[z]apewnienie bezpieczeństwa osobistego skazanym podczas pobytu w zakładzie karnym lub areszcie śledczym jest czynnikiem decydującym o prawidłowości wykonywania kary pozbawienia wolności” (str. 141). Odnosząc się do postępowania z osadzonymi niebezpiecznymi należy pamiętać o Rekomendacji Nr R (82) 17 Komitetu Ministrów Rady Europy dotyczącej warunków izolacji i postępowania z więźniami niebezpiecznymi, o czym również wspomina Doktorantka.² Z perspektywy rozważań Doktorantki można podzielić jej zdanie, że „kara pozbawienia wolności jest znaczącą ingerencją w prawa i wolności człowieka” stąd tak ważne jest „istnienie licznych regulacji prawnych” dla podkreślenia szczególnego znaczenia bezpieczeństwa osobistego osadzonych w jednostkach penitencjarnych (str.173).

Na treść rozdziału czwartego składają się rozważania Doktorantki na temat rozwiązań proceduralnych, których zastosowanie może wpływać na ochronę bezpieczeństwa osadzonych. Doktorantka prawidłowo uwzględniła w tym rozdziale wnioski o wszczęcie postępowania przed sądem, zażalenie na postanowienia wydane w toku postępowania wykonawczego oraz procedurę zmiany postanowienia. A nadto, przywołuje unormowania dotyczące skarg, wniosków i próśb kierowanych do organów wykonujących orzeczenia. Odnosi się także do prawa skazanego na karę pozbawienia wolności do składania skarg i próśb organowi właściwemu do ich rozpoznania. Dodatkowo podkreśla wagę trybu skargowego z art. 7 k.k.w., skargi konstytucyjnej, prawa do wynagrodzenia szkody na zasadzie art. 77 ust. 1 Konstytucji RP³ oraz prawa skazanego do kierowania skarg do organów powołanych na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka (str. 174-204). Na podstawie dokonanej analizy Doktorantka formułuje własne wnioski, w tym, iż „przedstawione rozwiązania proceduralne wpływają na zapewnienie bezpieczeństwa osobistego osadzonym podczas odbywania kary pozbawienia wolności. Obejmują osobę pozbawioną wolności kompleksową ochroną prawną w celu możliwości

² Por. Bożena Gronowska, *Więźniowie niebezpieczni w polskich zakładach karnych*, Prokuratura i Prawo 7-8, 2013. Grażyna B. Szczygieł, *Kwalifikowanie skazanego jako „skazanego niebezpiecznego” z perspektywy rekomendacji Rady Europy i prawa krajowego*, Forum Prawnicze 2 (64) 2021, str. 333-47.

³ art. 77 Konstytucji RP: Odpowiedzialność odszkodowawcza władzy publicznej

„1. Każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej”.

dochodzenia swoich praw w przypadku naruszeń zarówno na gruncie prawa polskiego, jak i również na arenie międzynarodowej” (str. 204).

Kolejny rozdział piąty zawiera omówienie międzynarodowych mechanizmów w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osobistego osadzonych podczas odbywania kary pozbawienia wolności. Doktorantka dokonuje szczegółowej analizy odwołując się do odpowiednio do rozwiązań funkcjonujących w ramach ONZ i systemu Rady Europy, a także uwzględnia Krajowy Mechanizm Prewencji. Doktorantka syntetycznie przedstawia najważniejsze założenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, działalność Komitetu Praw Człowieka ONZ, uregulowania Konwencji ONZ przeciwko torturom oraz Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, rolę Europejskiego Komitetu do spraw Zapobiegania Torturom, znaczenie tzw. Reguł Nelsona Mandeli oraz Europejskich Reguł Więziennych, jak również działania podejmowane przez Krajowy Mechanizm Prewencji. Istotą międzynarodowych mechanizmów zapewniających bezpieczeństwo osadzonych, co prawidłowo zaznacza Doktorantka jest dążenie do humanitarnego, godnego oraz indywidualnego traktowania więźniów na poziomie krajowym państw. Z drugiej strony, nadal priorytet stanowi ochrona społeczeństwa przed przestępczością, minimalizacja kosztów utrzymania osadzonych, współdziałanie organizacji oraz organów społecznych w wykonywaniu orzeczonej kary (str. 234).

Natomiast, w **rozdziale szóstym pracy** uwaga Doktorantki skupia się na badaniach porównawczych, ukazując niemiecki system penitencjarny. Doktorantka podjęła się trudu zdefiniowania pojęcia bezpieczeństwa, a następnie omówienia źródeł zagrożeń bezpieczeństwa osadzonych i sposoby ich zapobiegania. Należy tutaj docenić analizę niemieckich przepisów oraz odwołanie do opracowań naukowych autorów niemieckojęzycznych. Doktorantka, między innymi wskazuje, że „[w] Niemczech co do zasady chętniej wykonywane są kary wolnościowe oraz środki probacyjne” (str. 243). Zwraca uwagę na stosowane środki oddziaływania penitencjarnego, które mają służyć „przede wszystkim kształtowaniu cech niezbędnych w funkcjonowaniu” osadzonego „po opuszczeniu” przez niego „jednostki penitencjarnej (str. 244). A nadto, że [N]iemieckie zakłady karne i areszty śledcze nie mają takiego problemu z przeludnieniem, jaki występuje w Polsce” (str. 248). Dokonuje także analizy danych statystycznych dotyczących niemieckiego systemu penitencjarnego oraz bezpieczeństwa osobistego osadzonych w latach 2012-2022 (str.267- 288).

Rozdział ostatni pracy siódmy obejmuje badania własne Doktorantki w zakresie analizy danych statystycznych, które dotyczą warunków w polskich jednostkach penitencjarnych. Statystyki obrazują potencjalne zagrożenia dla bezpieczeństwa osobistego

 7

osadzonych i sposoby ich przeciwdziałania. Jasno wskazują na zjawisko przeludnienia, co potęguje zachowania agresywne między osadzonymi, rozwój podkultury więziennej, akty samoagresji, w tym usiłowania samobójcze. Ważnym nurtem podjętej przez Doktorantkę analizy jest orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Doktorantka usystematyzowała orzeczenia, kierując się występującymi najczęściej problemami. Są to: przeludnienie w jednostkach penitencjarnych, działania lub zaniechania osadzonych, samobójstwa podczas izolacji penitencjarnej, działania funkcjonariuszy więziennych, naruszenie prawa do intymności i godności podczas izolacji penitencjarnej, ograniczenie kontaktów ze światem zewnętrznym podczas izolacji penitencjarnej, postępowanie z osadzonymi niebezpiecznymi podczas izolacji penitencjarnej, nieodpowiednie warunki sanitarne podczas izolacji penitencjarnej, wyżywienie podczas izolacji penitencjarnej, poziom więziennej służby zdrowia. Dokonana analiza w tym rozdziale pracy pozwoliła Doktorantce na sformułowanie własnych poglądów, uzasadniając tym samym postawioną na wstępie tezę i udzielając odpowiedzi na postawione pytania. Doktorantka twierdzi między innymi, że poziom przeludnienia w jednostkach penitencjarnych jest nadal wysoki, co stanowi „ poważne zagrożenie bezpieczeństwa osobistego osadzonych” (str. 366); że problemem jest podkultura więzienna i należałoby w związku z tym „ podejmować wzmożone działania celem jej ograniczenia” (str. 367); że agresja wśród osadzonych „ najbardziej objawia się napaścią na funkcjonariusza w służbie, bójkami lub pobiciami” (str. 367); że „ skala samoagresji podczas izolacji penitencjarnej zmniejsza się na przełomie lat” (str. 367); jednakże usiłowania samobójcze nadal występują i stanowią dużą liczbę; że poziom więziennej służby zdrowia jest stosunkowo niski, w szczególności jeśli chodzi o zapobieganie chorobom zakaźnym. Pomimo występujących czynników negatywnych Doktorantka dochodzi do ogólnego wniosku, z którym można byłoby polemizować, iż w polskich jednostkach penitencjarnych „bezpieczeństwo osobiste osadzonych jest na dobrym poziomie” (str. 368 i str. 375).

W zakończeniu Doktorantka odnosi się syntetycznie do najważniejszych kwestii podniesionych w treści rozprawy, wyrażając swoje stanowisko w przedmiocie poprawy bezpieczeństwa osobistego osadzonych w jednostkach penitencjarnych. Formułuje tutaj wnioski na podstawie własnych badań, odzwierciedlając tym samym przyjęty w rozprawie cel.

Należy dodać, że Doktorantka umiejętnie w całej rozprawie wykorzystuje dostępną literaturę przedmiotu badań, analizuje materiały źródłowe oraz przedstawia poglądy uznanych autorów. W mojej ocenie Doktorantka wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauki prawne, a także umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Natomiast

originalne rozwiązanie problemu urzeczywistnione jest w sformułowanych przez Doktorantkę wnioskach końcowych, zwłaszcza jej postulatach.

Ocena elementów formalnych

Rozprawa doktorska napisana jest komunikatywnym językiem. Należy także podkreślić poprawną strukturę, pod względem podziału treści na poszczególne rozdziały i podrozdziały. Poszczególne części rozprawy połączone są w spójną i logicznie uporządkowaną całość. Doktorantka swoje rozważania ujęła w siedmiu rozdziałach, poprzedzonych wstępem i podsumowanych w części końcowej rozprawy – zakończeniu. We wstępie Doktorantka zawarła takie elementy, jak uzasadnienie wyboru tematu rozprawy doktorskiej, określenie celu przeprowadzonych badań, sformułowanie tezy i pytań bardziej szczegółowych (pytania opisowe i pytania indukcyjne), wskazanie metod badawczych. W zakończeniu rozprawy Doktorantka sformułowała najważniejsze wnioski, będące wynikiem przeprowadzonych przez nią badań naukowych. Pozytywnie należy odnieść się do bogatej bibliografii, w tym orzecznictwa ETPCz. Widoczne są jednak usterki literowe, np. str. 14 „sadzonym”, str. 174 „art.71 ust. 1 Konstytucji RP”), gramatyczne, interpunkcyjne, niekiedy powtórzenia. Reasumując, pomimo drobnych technicznych usterek oceniam rozprawę doktorską Pani mgr Kingi Bąk po względem oceny elementów formalnych pozytywnie.

III. Ocena końcowa rozprawy doktorskiej Pani mgr Kingi Bąk

W konkluzji stwierdzam, że rozprawa Pani mgr Kingi Bąk pt. „*Bezpieczeństwo osobiste osadzonych podczas odbywania kary pozbawienia wolności*” pod względem wyboru tematu, zastosowanych metod badawczych, oceny treści merytorycznej i elementów formalnych zasługuje na ocenę pozytywną.

Moim zdaniem podlegająca ocenie rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art.13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003r. *o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (tekst jedn. Dz. U. z 2017r., poz. 1789 z późn. zm.). Stąd, wnoszę o dopuszczenie Pani mgr Kingi Bąk do udziału w dalszych etapach postępowania o nadanie stopnia doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Joanna B. Baruch-Jurkiewicz